

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ & ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

.....
Δ.Δ.Ε. Β' ΑΘΗΝΑΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Ταχ. Δ/ση : Έλλης 3
Τ.Κ. – Πόλη : 152 32, Χαλάνδρι Αττικής
Δικτυακός Τόπος : <http://attik.pde.sch.gr/2pekes/>

Πληροφορίες : Μάγδα Στεφάνοβιτς
Παρασκευή Παγώνη
Τηλέφωνο : 210 6080654- 210 6850754
E-mail : 2pekes@attik.pde.sch.gr

Αγία Παρασκευή, 12.05.2023
Αριθμ. Πρωτ.: Φ. 33/7791

ΠΡΟΣ: ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ & ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ/
ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΕΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ
ΣΤΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ
ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ Δ.Δ.Ε. Β' ΑΘΗΝΑΣ

**Θέμα: «Εξέταση Φιλολογικών Μαθημάτων στις Προαγωγικές και Απολυτήριες Εξετάσεις
Γυμνασίου, σχ. έτους 2022-2023»**

Σας διαβιβάζουμε έγγραφο των Συμβούλων Εκπαίδευσης ΠΕ02 της Δ.Δ.Ε. Β' Αθήνας, με θέμα:
«Εξέταση Φιλολογικών Μαθημάτων στις Προαγωγικές και Απολυτήριες Εξετάσεις Γυμνασίου,
σχ. έτους 2022-2023»

**Ο ΑΝΑΠΛ. ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ.Ε. Β' ΑΘΗΝΑΣ**

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΛΛΑΝΤΖΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Αγία Παρασκευή, 12.05.2023
Αριθμ. Πρωτ.: Φ. 33/7791

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ & ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

.....
Δ.Δ.Ε. Β' ΑΘΗΝΑΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

**ΠΡΟΣ: ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ & ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ/
ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΕΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΣΤΑ
ΓΥΜΝΑΣΙΑ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ
Δ.Δ.Ε. Β' ΑΘΗΝΑΣ**

Ταχ. Δ/ση : Έλλης 3
Τ.Κ. – Πόλη : 152 32, Χαλάνδρι Αττικής
Δικτυακός Τόπος : <http://attik.pde.sch.gr/2pekes/>

Πληροφορίες : Μάγδα Στεφάνοβιτς
Παρασκευή Παγώνη
Τηλέφωνο : 210 6080654 -210 6850754
E-mail : 2pekes@attik.pde.sch.gr

**Θέμα: «Εξέταση Φιλολογικών Μαθημάτων στις Προαγωγικές και Απολυτήριες Εξετάσεις
Γυμνασίου, σχ. έτους 2022-2023»**

Αγαπητοί και Αγαπητές συνάδελφοι,

Προς διευκόλυνση του έργου σας στην περίοδο των προαγωγικών και απολυτηρίων εξετάσεων στο
Γυμνάσιο, σας υπενθυμίζουμε τα εξής:

Βάσει του Ν. 4692/2020 (ΦΕΚ 111 Α/12-6-2020, Άρθρο 4):

- ✓ «Η διάρκεια των γραπτών προαγωγικών και απολυτηρίων εξετάσεων είναι δώωρη για όλα
τα εξεταζόμενα μαθήματα, εκτός από τα μαθήματα της Νεοελληνικής Γλώσσας και
Γραμματείας και της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας, των οποίων οι δύο
αντίστοιχοι κλάδοι, Γλωσσική Διδασκαλία-Νεοελληνική Λογοτεχνία και Αρχαία Ελληνική
Γλώσσα-Αρχαία Ελληνικά Κείμενα από Μετάφραση, συνεξετάζονται σε τρίωρη εξέταση».

Βάσει του Π.Δ. 126/2016 (ΦΕΚ 211Β/11-11-2016, Άρθρο 5):

- ✓ «Ως εξεταστέα ύλη ορίζονται τα δύο τρίτα (2/3) της διδαχθείσας. Σε κάθε περίπτωση η
εξεταστέα ύλη δεν μπορεί να είναι λιγότερη από το μισό της διδακτέας. Η επιλογή και ο
ακριβής προσδιορισμός της εξεταστέας ύλης για κάθε μάθημα γίνεται από τον διδάσκοντα

και σε περίπτωση που το μάθημα διδάσκεται από περισσότερους του ενός καθηγητές γίνεται μετά από συνεργασία μεταξύ τους».

- ✓ «Τα θέματα ορίζονται την ημέρα εξέτασης κάθε μαθήματος από τους διδάσκοντες το αντίστοιχο μάθημα κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους και είναι κοινά για όλα τα τμήματα της τάξης».
- ✓ «Κατ' εξαίρεση είναι δυνατόν να δοθούν διαφορετικά θέματα, εάν συντρέχει αποχρών λόγος, ο οποίος αναγράφεται σε σημείωση στο έγγραφο που περιέχει τα θέματα και παράλληλα συντάσσεται και σχετική πράξη στο βιβλίο πράξεων του Διευθυντή του σχολείου».
- ✓ «Εάν δεν είναι δυνατόν να οριστούν θέματα από τον διδάσκοντα το αντίστοιχο μάθημα κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους, λόγω σοβαρών προβλημάτων υγείας ή σοβαρού κωλύματος που συνιστά ανωτέρα βία, τα θέματα ορίζονται από άλλον εκπαιδευτικό της ίδιας ειδικότητας ή, εάν δεν υπάρχει, από εκπαιδευτικό που έχει σε ανάθεση το αντίστοιχο μάθημα, ο οποίος ορίζεται από τον Διευθυντή του σχολείου. Εάν δεν υπηρετεί στη σχολική μονάδα εκπαιδευτικός ο οποίος έχει σε ανάθεση το αντίστοιχο μάθημα, τότε ορίζεται για τον σκοπό αυτό από τον αρμόδιο Διευθυντή Δ.Ε. άλλος εκπαιδευτικός».

I) ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ & ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ: Τρόπος εξέτασης του μαθήματος σύμφωνα με το ΠΔ 126/11.11.2016 (ΦΕΚ Α'211/11.11.2016, Άρθρο 16)

«Οι δύο κλάδοι της Νέας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας (Γλωσσική Διδασκαλία και Νεοελληνική Λογοτεχνία) εξετάζονται την ίδια μέρα και η συνολική διάρκεια της εξέτασης είναι τρεις ώρες. Τα θέματα δίνονται και οι απαντήσεις αναπτύσσονται σε ξεχωριστό φύλλο για καθέναν από τους δύο κλάδους και αποδίδεται διακριτός βαθμός για καθέναν από αυτούς».

Ειδικότερα:

A. Στον κλάδο της Γλωσσικής Διδασκαλίας

Οι μαθητές/τριες εξετάζονται σε κείμενο γραπτό που διανέμεται φωτοτυπημένο, προερχόμενο από πηγές έντυπες ή ηλεκτρονικές και το οποίο είναι δυνατόν να συνοδεύεται από εικόνα, γράφημα κ.τ.λ. Το κείμενο θα πρέπει να είναι παρεμφερές και όχι να ταυτίζεται με κάποιο από αυτά που διδάχθηκαν στη διάρκεια της σχολικής χρονιάς, να ανταποκρίνεται στην αντιληπτική ικανότητα των μαθητών/τριών της συγκεκριμένης τάξης και να σχετίζεται με τις θεματικές ενότητες τις οποίες πραγματεύτηκαν οι μαθητές/τριες στη διάρκεια του σχολικού έτους. Το κείμενο πρέπει να

συνοδεύεται από σύντομο εισαγωγικό σημείωμα όπου δηλώνονται ο συντάκτης του, η χρονολογία και το μέσο δημοσίευσης του και όποια άλλη πληροφορία για τη συγκυρία δημοσίευσης και το κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο δημιουργίας του κρίνεται αναγκαία από τον/την εκπαιδευτικό.

Οι μαθητές/τριες καλούνται να απαντήσουν σε τρία (03) θέματα.

1. Το πρώτο θέμα αναφέρεται στην κατανόηση του κειμένου και του επικοινωνιακού πλαισίου στο οποίο εντάσσεται. Με αυτό το θέμα ελέγχεται η ικανότητα των μαθητών/τριών είτε να εντοπίζουν και να παρουσιάζουν τις πληροφορίες που περιέχονται στο κείμενο, είτε να επισημαίνουν το επικοινωνιακό πλαίσιο του (τον πομπό, τον/τους δέκτη/ες, το μέσο επικοινωνίας, τον σκοπό για τον οποίο γράφτηκε) είτε να αναγνωρίζουν το βασικό μήνυμα του και να το συσχετίζουν με τις περιστάσεις επικοινωνίας είτε να σχολιάζουν χωρία του είτε να εξετάζουν τον τρόπο με τον οποίο «συνομιλεί» το κείμενο με το σκίτσο, τη φωτογραφία κ.τ.λ. που το συνοδεύει.

Το συγκεκριμένο θέμα βαθμολογείται με έξι (06) μονάδες.

2. Το δεύτερο θέμα αναφέρεται σε ζητήματα δομής και γλώσσας του κειμένου και με αυτό το θέμα ελέγχεται η ικανότητα των μαθητών/τριών

α) είτε να αναγνωρίζουν τη δομή ολόκληρου του κειμένου ή τη δομή και τον τρόπο ανάπτυξης μιας παραγράφου είτε να αποδίδουν με πλαγιότιτλους ή με τη μορφή διαγράμματος τη νοηματική αλληλουχία του κειμένου είτε να εντοπίζουν τις διαρθρωτικές λέξεις/φράσεις που βοηθούν στη συνοχή του κειμένου είτε να διακρίνουν στο κείμενο σημεία όπου υπάρχει περιγραφή, αφήγηση, επιχειρηματολογία

ή/και

β) είτε να εξηγούν τη συνεισφορά της γραμματικοσυντακτικής δομής κάποιου χωρίου στο νόημα του (π.χ. η χρήση της παθητικής σύνταξης αντί της ενεργητικής), είτε να αναγνωρίζουν τη λειτουργία των μορφοσυντακτικών δομών (π.χ. η επιλογή να χρησιμοποιηθεί ιστορικός ενεστώτας αντί του αορίστου κ.ά.), είτε να μετασχηματίζουν, λαμβάνοντας υπόψη τις περιστάσεις επικοινωνίας, λέξεις ή φράσεις ή απόσπασμα του κειμένου ως προς την μορφολογία ή ως προς τη σύνταξη ή ως προς τη σημασιολογία/το λεξιλόγιο ή ως προς τα σημεία στίξης ή ως προς το ύφος του κειμένου.

Το συγκεκριμένο θέμα βαθμολογείται με τέσσερις (04) μονάδες.

3. Το τρίτο θέμα αναφέρεται στην παραγωγή γραπτού λόγου. Ζητείται από τους/τις μαθητές/τριες να συντάξουν ένα κείμενο που να ανταποκρίνεται στη γλωσσική τους εμπειρία, το είδος του οποίου καθορίζεται με σαφήνεια, ενταγμένο σε επικοινωνιακό πλαίσιο, με το οποίο κρίνουν ή σχολιάζουν σημεία του κειμένου που τους έχει δοθεί ή αναπτύσσουν προσωπικές απόψεις, παίρνοντας αφορμή από το κείμενο. Με το κείμενο αυτό ελέγχονται τα εξής:

α) ο βαθμός προσαρμογής στις παραμέτρους της επικοινωνίας (πομπός, μήνυμα, δέκτης, ύφος)
β) ο βαθμός μορφολογικής επάρκειας (ορθογραφία, στίξη, ορθές γραμματικές και συντακτικές δομές)
γ) ο βαθμός δομικής επάρκειας **δ)** ο βαθμός νοηματικής επάρκειας (κατά πόσον διαθέτει το κείμενο τις απαραίτητες πληροφορίες, κατάλληλη επιχειρηματολογία κ.τ.λ.) **ε)** ο βαθμός τήρησης των χαρακτηριστικών του κειμενικού είδους στο οποίο ανήκει. Η έκταση του κειμένου που καλούνται να παραγάγουν μπορεί να κινείται μεταξύ διακοσίων (200) και τριακοσίων (300) λέξεων, ανάλογα με την τάξη των μαθητών/τριών. Το συγκεκριμένο θέμα βαθμολογείται με δέκα (10) μονάδες.

B. Στον κλάδο της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

Το κείμενο (ποιητικό ή πεζό) που δίνεται στους/στις μαθητές/τριες επιλέγεται μεταξύ των κειμένων που έχουν μελετηθεί στην τάξη. Στη Γ' τάξη υπάρχει και η δυνατότητα να επιλεγεί άγνωστο κείμενο, ομοειδές ή ομόθεμο με τα κείμενα που μελετήθηκαν. Το κείμενο πρέπει να συνοδεύεται από σύντομο εισαγωγικό σημείωμα όπου δηλώνονται ο/η λογοτέχνης, ο τίτλος του βιβλίου, η χρονολογία έκδοσης και όποια άλλη πληροφορία (π.χ. ιστορικό πλαίσιο κ.ά.) κρίνεται αναγκαία από τον/την εκπαιδευτικό. Επίσης, το κείμενο είναι δυνατόν να συνοδεύεται από εικόνα.

1. Το πρώτο θέμα αναφέρεται στην κατανόηση του κειμένου και με αυτό ελέγχεται η ικανότητα των μαθητών/τριών

α) είτε να εντοπίζουν στο κείμενο (πεζό ή ποιητικό) ορισμένες πληροφορίες, όπως τα πρόσωπα, τον χώρο, τον χρόνο, το σκηνικό, το κοινωνικό πλαίσιο, το πρόβλημα που απασχολεί τα πρόσωπα, κατευθύνει τη δράση τους κ.τ.λ., τεκμηριώνοντας την άποψη τους με στοιχεία του κειμένου,

β) είτε να αναγνωρίζουν τα βασικά θέματα ή τις ιδέες που απασχολούν τον/τη λογοτέχνη και τη στάση που υιοθετεί απέναντι σε αυτά/αυτές, τεκμηριώνοντας την άποψη τους με στοιχεία του κειμένου,

γ) είτε να αναλύουν κάποιον από τους χαρακτήρες (κίνητρα, αξίες, επιλογές κ.τ.λ.), τεκμηριώνοντας την άποψη τους με στοιχεία του κειμένου,

δ) είτε να εξετάζουν τον τρόπο με τον οποίο «συνομιλεί» το κείμενο με την εικόνα που το συνοδεύει.

Το συγκεκριμένο θέμα βαθμολογείται με έξι (06) μονάδες.

2. Το δεύτερο θέμα αναφέρεται σε ζητήματα δομής και γλώσσας του κειμένου και με αυτό ελέγχεται η ικανότητα των μαθητών

α) είτε να αναγνωρίζουν τη διάκριση ανάμεσα στο περιεχόμενο (τι λέει το κείμενο) και στις επιλογές ως προς τη μορφή (πώς το λέει το κείμενο), επισημαίνοντας βασικά στοιχεία οργάνωσης της αφηγηματικής πλοκής ή της ποιητικής γραφής,

β) είτε να εντοπίζουν μέσα στο κείμενο συγκεκριμένους δείκτες (π.χ. αφηγηματικούς τρόπους, αφηγηματικές τεχνικές, σχήματα λόγου κ.ά.) και να σχολιάζουν τον λειτουργικό τους ρόλο,

γ) είτε να επισημαίνουν και να αξιολογούν ως προς το αποτέλεσμα που έχουν για τον αναγνώστη μαθητή/ την αναγνώστρια μαθήτρια οι γλωσσικές και υφολογικές επιλογές του/της λογοτέχνη.

Το συγκεκριμένο θέμα βαθμολογείται με έξι (06) μονάδες.

3. Το τρίτο θέμα αναφέρεται στην παραγωγή γραπτού λόγου και απορρέει από το κείμενο. Προτείνονται ένα θέμα αναγνωστικής ανταπόκρισης και ένα θέμα δημιουργικής γραφής και κάθε μαθητής/τρια επιλέγει ένα από τα δυο.

I. Όσον αφορά την **αναγνωστική ανταπόκριση** ελέγχεται η ικανότητα των μαθητών/τριών **α)** είτε να σχολιάζουν ιδέες, αξίες, στάσεις, πράξεις και συμπεριφορές που αναδεικνύονται στο κείμενο τεκμηριώνοντας την άποψη τους με στοιχεία του κειμένου και του εισαγωγικού σημειώματος, **β)** είτε να συγκρίνουν ιδέες, αξίες, στάσεις, πράξεις και συμπεριφορές που αναδεικνύονται στο κείμενο με αντίστοιχες του σήμερα, **γ)** είτε να συσχετίσουν ιδέες, αξίες, στάσεις, πράξεις και συμπεριφορές που αναδεικνύονται στο κείμενο με προσωπικές εμπειρίες, βιώματα, συναισθήματα κ.τ.λ.

II. Όσον αφορά τη **δημιουργική γραφή**, οι μαθητές/ τριες καλούνται:

α) είτε να αναδιηγηθούν τμήμα της ιστορίας από την οπτική γωνία συγκεκριμένου ήρωα (π.χ. με μορφή ημερολογίου, επιστολής κ.τ.λ.),

β) είτε να αλλάξουν ή να συμπληρώσουν δημιουργικά το αρχικό κείμενο (π.χ. με τη δημιουργία νέας σκηνής ή διαλόγων, την εισαγωγή στοιχείων περιγραφής ή σχολίων ή οπτικών, ακουστικών και άλλων εικόνων κ.ά.),

γ) είτε να διατυπώσουν σκέψεις και να εκφράσουν συναισθήματα που τους ενεργοποιεί η ανάγνωση του λογοτεχνικού κειμένου σε ένα νέο κείμενο το οποίο υιοθετεί τα χαρακτηριστικά κειμενικού είδους (ποιητικού ή πεζού) που ορίζεται από τον/την εκπαιδευτικό.

Με το κείμενο αυτό:

- ως προς το περιεχόμενο ελέγχεται η ικανότητα των μαθητών/τριών να αξιοποιούν με τρόπο ευρηματικό τα δεδομένα του κειμένου.
- ως προς τη δομή ελέγχεται ο βαθμός ανταπόκρισης του μαθητικού κειμένου στο κειμενικό είδος που ζητείται.
- ως προς τη μορφή ελέγχονται το ύφος (επιλογή κατάλληλου λεξιλογίου, ιδιωματισμών, σύνταξης που υπηρετούν τον σκοπό του κειμένου και ταιριάζουν στο κειμενικό είδος και το

επικοινωνιακό πλαίσιο) και η χρήση της γλώσσας (ορθογραφία, σύνταξη, σαφήνεια στη διατύπωση, στίξη κ.τ.λ.)

Η έκταση του κειμένου που καλούνται να παραγάγουν οι μαθητές/τριες μπορεί να κινείται μεταξύ εκατό (100) και διακοσίων (200) λέξεων. Η συγκεκριμένη ερώτηση βαθμολογείται με οκτώ (08) μονάδες.»

Επισημάνσεις για την εξέταση της ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ

- ✓ Πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι από τη στιγμή που οι δύο κλάδοι του μαθήματος συνεξετάζονται, επιβάλλεται μια προσεκτική στάθμιση των απαιτούμενων, καθώς και η κατάλληλη διασκευή του κειμένου πάνω στο οποίο θα δοθούν οι ερωτήσεις.
- ✓ Δεν είναι εφικτό να εξεταστούν σε μια εξέταση όλα τα γραμματικοσυντακτικά φαινόμενα.
- ✓ Στη ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ, βασικός στόχος είναι η εξέταση της ικανότητας των μαθητών/τριών να χειρίζονται ικανοποιητικά το λόγο, ανάλογα με την περίπτωση και το πλαίσιο επικοινωνίας.
- ✓ Διαμορφώνουμε τα θέματα με τρόπο σαφή και υποστηρικτικό για τους μαθητές/τριες μας. Σημειώνουμε πάνω από το ερώτημα τον τύπο του θέματος (π.χ. Κατανόηση κειμένου) και σημειώνουμε τις αντίστοιχες μονάδες.
- ✓ Για τη διαμόρφωση των θεμάτων μπορούν, μεταξύ άλλων, να αξιοποιηθούν (κατά την κρίση πάντα του/της εκπαιδευτικού) οι κατευθυντήριες οδηγίες, οι επισημάνσεις και τα παραδείγματα που περιλαμβάνονται:

Στο υπ. αρ. 107956/Δ2/6-9-2022 ΥΠΑΙΘ «[Οδηγίες για τη Διδασκαλία του μαθήματος της ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΤΩΝ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ για το σχ. έτος 2022-2023](#)»

Στο ΒΙΒΛΙΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ κάθε τάξης:

http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/pdf/8547/5036/21-0034-01_Neoelliniki-Glossa_A-Gymnasiou_Vivlio-Ekpaideutikou/

http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/pdf/8547/5074/21-0094-01_Neoelliniki-Glossa_B-Gymnasiou_Vivlio-Ekpaideutikou/

http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/pdf/8547/5102/21-0150-01_Neoelliniki-Glossa_C-Gymnasiou_Vivlio-Ekpaideutikou/

Στα ενδεικτικά Κριτήρια Αξιολόγησης του ΙΕΠ για τη ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ & ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ Γυμνασίου:

II) ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ & ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ: Τρόπος εξέτασης του μαθήματος σύμφωνα με το ΦΕΚ 111/ 2020 και το ΦΕΚ 3029 Β΄/21-7-2020.

«Ανακεφαλαιωτική εξέταση στο μάθημα της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας (Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Αρχαία Ελληνικά Κείμενα από Μετάφραση).

Οι δύο κλάδοι της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας (Αρχαία Ελληνική Γλώσσα, Αρχαία Ελληνικά Κείμενα από Μετάφραση) εξετάζονται την ίδια μέρα και η συνολική διάρκεια της εξέτασης είναι τρεις ώρες. Τα θέματα δίνονται και οι απαντήσεις αναπτύσσονται σε ξεχωριστό φύλλο για καθέναν από τους δύο κλάδους, και αποδίδεται διακριτός βαθμός για καθέναν από αυτούς».

Ο τρόπος εξέτασης προσδιορίζεται αναλυτικά στο [ΦΕΚ 3029 Β΄/21-7-20](#). (Υ.Α. αρ. πρωτ. 89611/Δ2/09-07-2020).

Ειδικότερα:

A. Στον κλάδο της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας

Οι μαθητές/-ήτριες εξετάζονται σε κείμενο γραπτό που διανέμεται φωτοτυπημένο, το οποίο είναι ένα από τα διδαγμένα κείμενα, χωρίς το εισαγωγικό σημείωμα και τα γλωσσικά σχόλια του βιβλίου. Οι μαθητές/-ήτριες καλούνται να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις δύο θεμάτων.

1.α. Το πρώτο θέμα περιέχει ερωτήσεις κατανόησης με τις οποίες ελέγχεται η ικανότητα των μαθητών/-τριών είτε να εντοπίζουν και να παρουσιάζουν πληροφορίες που υπάρχουν στο κείμενο είτε να ερμηνεύουν σημεία του κειμένου αξιοποιώντας τη λεξικογραμματική του μορφή (λεξιλόγιο, γραμματική, συντακτικό).

Το πρώτο θέμα αναλύεται σε δύο ισοδύναμα υποερωτήματα (4 + 4 μονάδες) και βαθμολογείται με 8 μονάδες.

1.β. Στη Γ΄ Τάξη Γυμνασίου το ένα υποερώτημα του πρώτου θέματος αφορά **σε μετάφραση** αποσπάσματος (4-6 στίχων) του κειμένου.

2. Το δεύτερο θέμα αφορά στο λεξιλόγιο και τη γραμματικοσυντακτική δομή του κειμένου. Με τις ερωτήσεις-ασκήσεις του δεύτερου θέματος ελέγχεται η ικανότητα των μαθητών/-τριών:

Ως προς το λεξιλόγιο:

- να αναγνωρίζουν σημασίες λέξεων της αρχαίας ελληνικής και να τις συνδέουν με αντίστοιχες λέξεις της νέας ελληνικής
- να διακρίνουν συγγένειες μεταξύ των λέξεων (ομόρριζες, παράγωγες, σύνθετες, συνώνυμες, αντώνυμες, παρώνυμες κ.λπ.)

Ως προς τη γραμματικοσυντακτική δομή του κειμένου

- να αναγνωρίζουν γραμματικά και συντακτικά όρους της πρότασης ή/και είδη προτάσεων
- να μετασχηματίζουν όρους της πρότασης.

Οι παραπάνω ικανότητες ελέγχονται με ερωτήσεις-ασκήσεις κλειστού τύπου: αντιστοίχισης ή σύζευξης, πολλαπλών επιλογών, επιλογής Σωστού - Λάθους, συμπλήρωσης, διάταξης/διαβάθμισης.

Το δεύτερο θέμα αναλύεται σε τρία ισοδύναμα υποερωτήματα (ένα για το λεξιλόγιο, ένα για τη γραμματική και ένα για το συντακτικό). Κάθε υποερώτημα βαθμολογείται με 4 μονάδες (Σύνολο: 12 μονάδες)».

B. Στον κλάδο των Αρχαίων Ελληνικών Κειμένων από Μετάφραση

Δίνεται διδαγμένο κείμενο (20-30 στίχων) σε φωτοτυπία και οι μαθητές/τριες καλούνται να απαντήσουν σε τρία θέματα:

1. Το πρώτο θέμα αναφέρεται στην κατανόηση του κειμένου και αναλύεται σε δύο ισοδύναμα υποερωτήματα. Με αυτό ελέγχεται η ικανότητα των μαθητών/τριών:

α) είτε να εντοπίζουν στο κείμενο ορισμένες πληροφορίες, όπως τα πρόσωπα, τον χώρο, τον χρόνο, το σκηνικό, το κοινωνικό πλαίσιο, το πρόβλημα που απασχολεί τα πρόσωπα, κατευθύνει τη δράση τους κ.τ.λ., τεκμηριώνοντας την άποψη τους με στοιχεία του κειμένου,

β) είτε να αναγνωρίζουν τα βασικά θέματα ή τις ιδέες που προκύπτουν από το κείμενο τεκμηριώνοντας την άποψη τους με στοιχεία που εντοπίζονται στο κείμενο ή/και με πληροφορίες που υπάρχουν στα εισαγωγικά κείμενα και στα ερμηνευτικά σχόλια του διδακτικού βιβλίου.

Το συγκεκριμένο θέμα βαθμολογείται με οκτώ (08) μονάδες (4+4).

2. Το δεύτερο θέμα αναφέρεται σε ζητήματα δομής του κειμένου και μπορεί να αναλύεται σε δύο ισοδύναμα υποερωτήματα, όπως:

α. Χωρισμός σε μικρότερες ενότητες με κριτήρια αφηγηματικά ή θεματικά και απόδοση πλαγιότιτλων.

β. Εντοπισμός και αξιολόγηση του ρόλου των εκφραστικών τρόπων, αφηγηματικής και περιγραφικής τεχνικής:

- οπτική της αφήγησης (πρωτοπρόσωπη, τριτοπρόσωπη, μικτή)
- διάλογος, μονόλογος, ειρωνεία, σχόλιο

- λειτουργία του χρόνου (στοιχεία προοικονομίας, χρονικές αναδρομές, επιτάχυνση και επιβράδυνση)
- σχήματα λόγου (παρομοίωση, μεταφορά κ.ά)

Το δεύτερο θέμα βαθμολογείται με έξι (06) μονάδες (3+3).

3. Το τρίτο θέμα μπορεί να αναλύεται σε δύο ισοδύναμα υποερωτήματα, με τα οποία οι μαθητές/τριες καλούνται:

α) να χαρακτηρίζουν πρόσωπα, λαμβάνοντας υπόψη στάσεις, σκέψεις, δράσεις, συναισθήματα, αξίες, ιδέες, συμπεριφορά των προσώπων του κειμένου και τον αντίκτυπο στα άλλα κειμενικά πρόσωπα

β) να βρίσκουν, να ταξινομούν και να αξιολογούν στοιχεία πολιτισμού που εντοπίζονται στο κείμενο (θεσμοί, ήθη και έθιμα, αξίες, ιδέες, οικονομία, υλικά αγαθά, κ.ά.), να συνδέουν στοιχεία του κειμένου με τη σύγχρονη πραγματικότητα ή να συγκρίνουν ένα παράλληλο κείμενο με το κύριο κείμενο όσον αφορά ιδέες, αξίες ή στάσεις και συμπεριφορά προσώπων που εντοπίζονται σ' αυτά.

Το τρίτο θέμα βαθμολογείται με έξι (06) μονάδες (3+3).

Επισημάνσεις για την εξέταση της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας & Γραμματείας

- ✓ Πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι από τη στιγμή που οι δύο κλάδοι του μαθήματος συνεξετάζονται, επιβάλλεται μια προσεκτική στάθμιση των απαιτούμενων, καθώς και η κατάλληλη διασκευή του κειμένου πάνω στο οποίο θα δοθούν οι ερωτήσεις.
- ✓ Δεν είναι εφικτό να εξεταστούν σε μια εξέταση όλα τα γραμματικοσυντακτικά φαινόμενα που έχουν διδαχθεί κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς.
- ✓ Διαμορφώνουμε τα θέματα με τρόπο σαφή και υποστηρικτικό για τους μαθητές/τριες μας. Σημειώνουμε πάνω από το ερώτημα τις αντίστοιχες μονάδες.
- ✓ Για τη διαμόρφωση των θεμάτων μπορούν, μεταξύ άλλων, να αξιοποιηθούν (κατά την κρίση πάντα του/της εκπαιδευτικού) οι κατευθυντήριες οδηγίες, οι επισημάνσεις και τα παραδείγματα που περιλαμβάνονται:

Στο υπ. αρ. 107887/Δ2/6-9-2022 ΥΠΑΙΘ «[Οδηγίες Διδασκαλίας για τα μαθήματα της ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΤΩΝ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ για το σχ. έτος 2022-2023](#)»

Στο Βιβλίο Εκπαιδευτικού κάθε τάξης:

http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/pdf/8547/5030/21-0006-01_Archaia-Elliniki-Glossa_A-Gymnasiou_Vivlio-Ekpaideutikou/

http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/pdf/8547/5070/21-0073-01-Archaia-Elliniki-Glossa_B-Gymnasiou_Vivlio-Ekpaideutikou/

http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/pdf/8547/5100/21-0124_Archaia-Elliniki-Glossa_C-Gymnasiou_Vivlio-Ekpaideutikou-full/

http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/pdf/8547/5026/21-0002-01_Archaia-Ellinika-Omirika-Epi-Odyseia_A-Gymnasiou_Vivlio-Ekpaideutikou/

http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/pdf/8547/5066/21-0069-01_Omirika-Epi_Iliada_B-Gymnasiou_Vivlio-Ekpaideutikou/

http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/pdf/8547/5096/21-0132-01_Dramatiki-Poiisi_Euripidi-Eleni_C-Gymnasiou_Vivlio-Ekpaideutikou/

III) ΙΣΤΟΡΙΑ: Εξέταση του μαθήματος βάσει του Π.Δ. 319, Άρθρο 4 (ΦΕΚ 261/ Α / 27-11- 2000)

«Ο τρόπος εξέτασης του μαθήματος της Ιστορίας στο Γυμνάσιο ορίζεται από το ΦΕΚ 261Α/27-11-2000, τροποποιημένης ως προς αυτό το μάθημα της διάταξης της περίπτωσης ΙΑ΄ του άρθρου 3 του Π.Δ. 508/77 (ΦΕΚ 161 Α), ως ακολούθως :

Δίνονται δύο ομάδες ερωτήσεων Α και Β.

Η ομάδα Α περιλαμβάνει πέντε ερωτήσεις από τις οποίες οι μαθητές/τριες επιλέγουν τις τρεις.

Η ομάδα Β περιλαμβάνει τέσσερις ερωτήσεις από τις οποίες οι μαθητές/τριες επιλέγουν τις δύο.

Οι ερωτήσεις μπορούν να αναλύονται σε δύο ισοδύναμα υποερωτήματα.

Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με τέσσερις (4) μονάδες (4 Χ 5=20).

Η Ομάδα Α περιλαμβάνει ερωτήσεις που ελέγχουν τη γνώση και την κατανόηση της ιστορικής ύλης που διδάχθηκαν οι μαθητές/τριες (εξήγηση ιστορικών όρων και εννοιών, περιγραφή ή ταξινόμηση ιστορικών γεγονότων, φαινομένων ή περιόδων, κατανόηση ή συνοπτική απόδοση του περιεχομένου μιας γραπτής ή εικαστικής ιστορικής πηγής, κατανόηση και περιγραφή των σχέσεων που υφίστανται ανάμεσα σε διαφορετικά ιστορικά γεγονότα, φαινόμενα κ.λ.π.).

Η Ομάδα Β περιλαμβάνει ερωτήσεις που ελέγχουν την ικανότητα των μαθητών/τριών να αναλύουν στοιχεία και σχέσεις, να αξιολογούν τη δράση προσώπων ή ομάδων με βάση συγκεκριμένο κριτήριο, να συνθέτουν ιστορικά δεδομένα.

Στη Γ΄ τάξη Γυμνασίου μπορεί να τίθεται και ερώτηση που αναφέρεται στη διάκριση ανάμεσα στην αντικειμενική ιστορική πληροφορία και στην υποκειμενική γνώμη που εκτίθεται σε μια ιστορική πηγή κ.λ.π.

Και στις δύο ομάδες ερωτήσεων μπορεί να δίνεται στους/στις μαθητές/τριες φωτοτυπημένο ιστορικό υλικό προς επεξεργασία. Το υλικό αυτό δεν είναι υποχρεωτικό να προέρχεται αποκλειστικά από το σχολικό τους βιβλίο.»

Επισημάνσεις για την εξέταση του μαθήματος της ΙΣΤΟΡΙΑΣ:

- ✓ Προσέχουμε ώστε τα θέματα να περιλαμβάνονται στη διδακτέα ύλη, έτσι όπως αυτή προσδιορίζεται στις [Οδηγίες Διδασκαλίας του μαθήματος της Ιστορίας στην Α΄, Β΄ & Γ΄ Τάξη Γυμνασίου για το σχ. έτος 2022-23, βάσει του υπ. αρ. 107959/Δ2/6-9-2022 ΥΠΑΙΘ](#)
- ✓ Δίνουμε έμφαση σε ερωτήσεις που αφορούν κύρια σημεία, τα οποία αποτέλεσαν βασικούς διδακτικούς στόχους και διδάχθηκαν επαρκώς κατά τη διάρκεια της σχ. χρονιάς.
- ✓ Δίνουμε στους μαθητές/τριες μας ερωτήσεις διαφορετικού τύπου, τόσο κλειστές (π.χ. ερωτήσεις σύζευξης, αντιστοίχισης, συμπλήρωσης, σωστού-λάθους, σύντομης απάντησης) όσο και ανοιχτές, οι οποίες ενθαρρύνουν την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης.
- ✓ Δίνουμε στους μαθητές/τριες μας ερωτήσεις κλιμακούμενης δυσκολίας, κατάλληλες για την ηλικία και τις δυνατότητές τους.
- ✓ Στα θέματά μας έχουμε τη δυνατότητα να συμπεριλάβουμε ποικίλες ιστορικές πηγές, είτε γραπτές (π.χ. αφηγηματικές πηγές, επίσημα έγγραφα, εφημερίδες), είτε παραστατικές (π.χ. εικόνες, χάρτες, διαγράμματα, σκίτσα), είτε απτικές (π.χ. νομίσματα, σφραγίδες), γεγονός που ενισχύει την ανάπτυξη της ιστορικής και κριτικής σκέψης των μαθητών/τριων μας. Προβαίνουμε σε λεξιλογική εξομάλυνση και διευκρινίζουμε τους ιστορικούς όρους, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο.
- ✓ Στη διαμόρφωση των θεμάτων μπορούν, μεταξύ άλλων, να αξιοποιηθούν (κατά την κρίση πάντα του/της εκπαιδευτικού) οι διδακτικές επισημάνσεις, οι πληροφορίες, οι ιστορικές πηγές και τα Κριτήρια Αξιολόγησης που υπάρχουν στο **ΒΙΒΛΙΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ** κάθε τάξης:
 - http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/pdf/8547/5038/21-0008-01_Archaia-Istoria_A-Gymnasiou_Vivlio-Ekpaideutikou/
 - http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/pdf/8547/5076/21-0088-01_Mesaioniki-k-Neoteri-Istoria_B-Gymnasiou_Vivlio-Ekpaideutikou/
 - http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/pdf/8547/5104/21-0152-01_Neoteri-k-Sygchroni-Istoria_C-Gymnasiou_Vivlio-Ekpaideutikou/
- ✓ Τέλος, στη φωτοτυπία με τα θέματα είναι χρήσιμο να σημειώνεται ο αριθμός των ερωτήσεων ανά ομάδα στις οποίες καλούνται να απαντήσουν οι μαθητές/τριες, καθώς και οι μονάδες που αντιστοιχούν σε κάθε ερώτημα ή υποερώτημα.

Αγαπητοί/ές συνάδελφοι,
Ευχόμαστε καλή δύναμη και καλή επιτυχία στο έργο σας!

Οι Σύμβουλοι Εκπ/σης ΠΕ02 της Δ.Δ.Ε. Β΄ Αθήνας

Κωνσταντίνος Κωνσταντινίδης

Χαρίκλεια Τουρνά

Μαγδαληνή Πατσιάδου

Νικόλαος Κούκης